

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичної реабілітації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

/ Студеняк І.П./

Сергій 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Фізична терапія у травматології
та ортопедії**

Рівень вищої освіти: третій рівень (доктор філософії)
Галузь знань: 22 Охорона здоров'я
Спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія
Освітня програма: 227 «Фізична терапія, ерготерапія»
Статус дисципліни: вибіркова
Мова навчання: українська

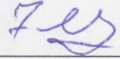
Ужгород 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Фізична терапія у травматології та ортопедії» для здобувачів ступеня вищої освіти доктор філософії галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія, освітньої програми 227 «Фізична терапія, ерготерапія».

Розробники: Філак Я. Ф. – канд. наук з фізичного виховання і спорту, доцент

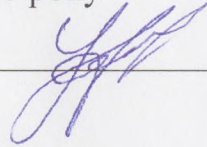
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри фізичної реабілітації**

Протокол № 1 від 28 серпня 2020 року

Завідувач кафедри фізичної реабілітації (Філак Я. Ф.)

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

Протокол № 9 від 28 лютого 2020 року

Голова науково-методичної комісії (Ф. Г. Філак)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 7	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 210	1	1
	Семестр:	
	1 – 2 й	1 – 2 й
	Лекції:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4	44	16
аудиторних – 84	Практичні (семінарські):	
самостійної роботи аспіранта – 126	40	8
	Лабораторні:	
	-	-
Вид підсумкового контролю: залік, іспит	Самостійна робота:	
	126	186

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фізична терапія у травматології та ортопедії» є підготовка фахівців напряму 227 «Фізична терапія, ерготерапія» за освітньо-науковим кваліфікаційним рівнем доктор філософії відповідно до освітньо-наукової програми підготовки спеціалістів вищезазначеного фахового спрямування. Ознайомлення аспірантів з особливостями перебігу захворювання при травмах опорно-рухового апарату. Можливість успішного відновлення здоров'я і працездатності населення після перенесених захворювань, таких як артрити, артрози, опіки і відмороження, травми хребта, після ушкодження хрящових і капсульно-зв'язкових структур суглобів, після переломів кінцівок. Формування у аспірантів системи теоретичних знань, основних закономірностей фізичного розвитку різних вікових груп населення, анатоμο-фізіологічні особливості, клінічний перебіг захворювань і травм ОРА, а також вмінь, навичок для опанування здобувачем доктора філософії методики об'єктивного обстеження пацієнтів, клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії на основі глибокого знання та розуміння особливостей опорно-рухового апарату. Навчити аспірантів диференційованого призначення засобів фізичної терапії при захворюваннях і травмах ОРА на стаціонарному, санаторному і поліклінічному етапах реабілітаційного лікування на основі знання механізмів відновлення і компенсації порушених функцій.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальних:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових знань при вирішенні дослідницьких і практичних завдань (ЗК-1)
2. Навички використання новітніх інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК-2)
3. Здатність проведення самостійних досліджень на сучасному рівні (ЗК-3)
4. Здатність до пошуку, обробки на аналізу інформації з різних джерел (ЗК-4)
5. Здатність представляти наукові результати та вести наукову дискусію державною та іноземною мовою в усній та письмовій формі, володіння науковою термінологією. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК-5)
6. Здатність працювати в міжнародному науковому просторі (ЗК-6)
7. Здатність розробляти та управляти науковими проектами та провадити освітню діяльність (ЗК-7)
8. Здатність планувати та здійснювати особистий та професійний розвиток (ЗК-8)
9. Здатність до роботи в команді, вміння мотивувати інших у просуванні до спільної мети (ЗК-9)

Фахових (спеціальних) компетентностей:

1. Здатність володіти сучасними методами збору інформації для наукового дослідження у фізичній терапії, ерготерапії виокремлення первинних і вторинних джерел, використання технологій (ФК -1)
2. Здатність застосовувати знання, набуті під час попередніх фундаментальних та прикладних досліджень, у комплексному аналізі явищ і процесів, що виникають у фізичній терапії, ерготерапії в Україні та інших країнах (ФК-3)
3. Здатність до використання традиційних та новітніх інформаційно-комунікаційних технологій і сучасного наукового обладнання у фізичній терапії (ФК-4)
4. Здатність аналізувати отриману наукову інформацію, з метою прогнозування змін, що відбудуться у результаті проведення заходів фізичної терапії, планувати наукові дослідження (ФК-5)

5. Здатність виконувати оригінальні дослідження в фізичній терапії різних груп населення та досягати наукових результатів, які створюють нові знання, із звертанням особливої уваги до актуальних проблем та використання новітніх наукових методів (ФК-6)
6. Здатність розуміти та пояснювати патологічні процеси, які піддаються корекції заходами фізичної терапії, аналізувати особливості впровадження реабілітаційних технологій в процес відновлення функцій, активності та участі в осіб різних вікових, професійних та нозологічних груп (ФК –7)
7. Готовність брати участь у роботі українських і міжнародних дослідницьких колективів для вирішення наукових і науково-освітніх завдань у фізичній терапії (ФК-8)
8. Здатність формулювати дослідницькі питання та розробляти складні дослідницькі проекти на основі проблем, що виникають у практичній професійній діяльності ерготерапевта (ФК- 9)
9. Здатність пропонувати теоретичне обґрунтування практичних підходів ерготерапії, та розробляти нові моделі, процедури та підходи для ерготерапевтичної практики (ФК- 10)
10. Здатність проводити аналіз результатів наукових досліджень і використовувати їх в науковій, освітній та практичній діяльності та відстоювати їх в наукових дискусіях (ФК- 13)
11. Здатність презентувати результати досліджень на національному та міжнародному рівні (ФК- 14)

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Фізична терапія у травматології та ортопедії» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньо-наукової програми (ОНП):

- НД 1.1.8 «Анатомія людини»;
- НД 2.1.6 «Діагностика і моніторинг стану здоров'я»;
- НД 2.2.1 «Організація мультидисциплінарної командної роботи»;
- НД 2.1.16 «Основи фізичної терапії».
- НД 2.2.5 «Фізична реабілітація при хірургічних захворюваннях»;
- Н:Д 2.2.2 «Протезування та ортезування у фізичній терапії».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до ОП вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних *результатів навчання (ПРН)*:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Сучасні передові концептуальні та методологічні знання в галузі фізичної терапії, ерготерапії та суміжних галузей знань.	ПРН 1.1.
Фундаментальні праці провідних зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження.	ПРН 1.2.
Формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя.	ПРН 2.1.
Формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження.	ПРН 2.2.
Проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань.	ПРН 2.3.
Формулювати наукову проблему з огляду на стан її наукової розробки та сучасні наукові тенденції.	ПРН 2.5.

Формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми.	ПРН 2.6.
Аналізувати наукові праці в галузі фізичної терапії, ерготерапії, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання.	ПРН 2.7.
Здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.	ПРН 2.8.
Визначати принципи та методи дослідження, використовуючи міждисциплінарні підходи.	ПРН 2.10.

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати: вікові анатомо-фізіологічних особливостей опорно-рухового апарату. Причини виникнення захворювання і травм, клінічні прояви, методи діагностики уражень ОРА. Механізм дії і клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії. Набути професійних знань з фізичної терапії щодо надання допомоги різної вікової категорії пацієнтів з захворюванням і травмами ОРА Покази та протипоказання до використання засобів і методів фізичної реабілітації при різних захворюваннях і травмах опорно-рухового апарату.	ПРН 1.1 ПРН 2.1.
Розуміння: проводити клінічне обстеження та інструментальне дослідження стану ОРА при різних захворюваннях і травмах. Семіотику синдромів ураження ОРА та найбільш поширених ортопедичних захворюваннях. Принципи підбору засобів фізичної реабілітації з урахуванням характеру травми або захворювання, клінічного стану пацієнтів, їх функціональних можливостей та віку. Ефективні методики засобів фізичної реабілітації при різних травмах і захворюваннях ОРА. Застосування фізіотерапії, озокеритобальнеотерапії, кліматотерапії в комплексному санаторно-курортному відновному лікуванні.	ПРН 2.2. ПРН 2.5.
Застосувати: практичні вміння та навички при обстеженні пацієнтів із захворюваннями і травмами ОРА. Використовувати різні види реабілітаційних заходів та їх послідовність, принципи лікувальної дії фізичних вправ та інших засобів фізичної терапії при ураженнях ОРА. Проводити інструментальні методи дослідження та функціональні проби, тестування для оцінки стану ОРА у пацієнтів при найбільш поширених ортопедичних захворюваннях.	ПРН 2.3. ПРН 2.10.
Аналізувати аналізувати та вносити корективи під час апробації програм фізичної реабілітації. Аналізувати результати лабораторних та інструментальних методів діагностики при захворюваннях і травмах ОРА. Інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних методів діагностики ортопедичних захворювань. Надавати методичні рекомендації, щодо покращання якості життя травматолого-ортопедичних хворих.. Аналізувати закономірності впливу засобів фізичної реабілітації рухову функцію, амплітуду рухів ОРА і на організм людини в цілому.	ПРН 2.6. ПРН 2.7.
Здатність аспірантів до творчого поєднання теоретичних знань і практичних навичок. Здатність ставити пріоритетні завдання у комплексній реабілітації травматологічних хворих. Використовувати ефективні методики фізичної реабілітації із застосуванням спеціального та новітнього обладнання. Визначити етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених захворювань і травм. Визначити можливості вдосконалення науково-	ПРН 2.5. ПРН 2.10.

методичних підходів до фізичної терапії в травматології та в ортопедії. Забезпечення ведення відповідної документації	
Оцінювання готовності аспірантів до самостійного виконання програми фізичної терапії при захворюваннях і травмах ОРА. Оцінювати етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених захворювань і травм ОРА у різних вікових категорій пацієнтів. Оцінювати ефективність методик застосування засобів фізичної терапії при різних травмах і захворюваннях ОРА. Оцінювати правильність виконання комплексу реабілітаційних заходів, оцінити їх одноразовий та курсовий вплив при різних патологічних станах. Використовувати отримані знання в повсякденній роботі з пацієнтами.	ПРН 2.8.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- виконання письмових завдань;
- відповіді на лабораторних заняттях;
- виконання індивідуальних завдань з демонстрацією практичних навичок;
- аналітичні звіти, реферати;
- розв'язування ситуативних задач;
- іспит.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: **виконання письмових завдань, виступи на семінарських заняттях.**

Форма модульного контролю: **відповідь на теоретичні питання, тестування**

Форма підсумкового семестрового контролю: залік, іспит.

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок аспірантів здійснюються за 100-бальною, ECTS та національною шкалами (табл.5.1).

Таблиця 5.1. Загальна шкала оцінювання: рейтингова, національна та ECTS

СУМА БАЛІВ за 100-бальною шкалою	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	не задовільно з можливістю повторного складання	
1-34	F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Загальна оцінка за один модуль складається з оцінок за результатами поточного модульного контролю та письмового тестування (табл. 5.2, 5.3).

Таблиця 5.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Презентаційні матеріали	Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5			
8	8	8	8	8	10	50	100

Таблиця 5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Презентаційні матеріали	Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10			
8	8	8	8	8	10	50	100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	14	40	16	40
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	-	-	-	-
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Презентація	1	10	1	10
Реферат	-	-		
Есе (твір роздум)				
...				
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії модульного поточного оцінювання

Модульне поточне оцінювання проводиться під час практичних занять. Оцінка складається з оцінок за відповіді на практичних заняттях (1-10 балів за кожну відповідь), Відповіді на два теоретичні питання (1-5 балів на кожне питання), оцінок за тестовий контроль (1-10 балів), за участь в обговоренні виступів та презентаційних матеріалів (1-10) балів. Максимальна оцінка за модульне поточне оцінювання – 50 балів (табл.5.4).

Таблиця 5.4. Шкала поточного оцінювання модульної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Усна відповідь на лабораторних заняттях	1-10	10
Теоретичні питання (два питання, за кожну правильну відповідь нараховується 5 балів)	1-10	10
Тестовий контроль знань на заняттях (за кожну правильну відповідь нараховується 2 бали)	1-10	10
Презентаційні матеріали	1-10	10
Самостійна робота (за якість конспектів лекцій та виконаних домашніх завдань)	1 -10	10
Разом		50

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль проводиться шляхом аналізу показників поточної успішності та написання письмової модульної контрольної роботи, яка складається з вирішення тестових завдань та теоретичних питань. Оцінювання модульної контрольної роботи проводиться за **50** бальною шкалою: два теоретичні питання по 10 балів, тестові завдання кожне по 3 бали. Пропонується 10 варіантів тестів по 10 питань в кожному варіанті. Всього 100 тестових завдань. На кожне питання дається 5 варіантів відповідей. Правильними можуть бути від одного до 4 відповідей. За допомогою письмової модульної контрольної роботи оцінюється ступінь освоєння пройденого матеріалу за максимальною рейтинговою оцінкою від 0 до 50 балів. До цієї оцінки додається оцінка за модульне поточне оцінювання від 0 до 50 балів. Разом від 0 до 100 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Іспит є підсумковою формою контролю. Іспит проводиться у формі відповіді на 2 усних питання екзаменаційного білета та письмової відповіді на тести. У кожному варіанті є 10 тестових завдань з правильними та неправильними відповідями. Критеріями оцінювання письмового тестування є кількість правильних відповідей за одним з варіантів тестів. Кожне теоретичне питання оцінюється в 25 балів. Кожна правильна відповідь на запитання тесту оцінюється 5 балами. Оцінку «задовільно», «добре» або «відмінно» отримує аспірант, який набрав суму балів від 60 до 100.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Лекції

Тема 1. Концепція фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах ОРА.

Тема 2. Фізична реабілітація при захворюваннях суглобів

Тема 3. Фізична реабілітація при остеохондрозі хребта

Тема 4. Фізична реабілітація при травмах опорно-рухового апарату

Тема 5. Фізична реабілітація при вивихах суглобів та ушкодженнях капсульно-зв'язкового апарату

Практичний курс

Тема 1. Поняття про опорно-руховий апарат. Загальні принципи реабілітації при пошкодженнях опорно-рухового апарату, застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях ОРА. Обстеження хворих травматологічного профілю. Особливості методики фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах ОРА.

Тема 2. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях суглобів. Артриту. Причини, клінічна характеристика артритів. Засоби фізичної реабілітації. Артрози. Клінічний перебіг захворювання. Особливості методики фізичної реабілітації при артрозах.

Тема 3. Остеохондроз хребта. Етіологія, патогенез, клінічна характеристика. Хребцево-руховий сегмент (ХРС). Грижа диска. Шийно-грудний остеохондроз. Попереково-крижовий остеохондроз. Особливості методики фізичної реабілітації хворих з остеохондрозом хребта. Вертеброгенний больовий синдром.

Тема 4. Поняття про травму, травматичну хворобу. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації. Рани, клінічна характеристика. Засоби фізичної реабілітації. Опіки та відмороження, етіологія, патогенез, клінічна характеристика. Програми фізичної реабілітації і рухові режими при опіках та відмороженнях на лікарняному і післялікарняному етапах.

Тема 5. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації. Вивихи у плечовому суглобі. Фізична реабілітація при звичному вивиху плеча. Фізична реабілітація при вивиху ліктьового суглоба. Ушкодження хрящових і капсульно-зв'язкових структур колінного суглоба. Засоби реабілітації. Програма реабілітації при ушкодженнях хрящових структур колінного суглоба. Засоби фізичної реабілітації при ушкодженнях капсульно-зв'язкових структур гомілково-стопного суглоба.

Модульний контроль № 1

Модуль 2.

Лекції

Тема 6. Фізична реабілітація при переломах кісток верхньої кінцівки.

Тема 7. Фізична реабілітація при переломах кісток нижньої кінцівки.

Тема 8. Фізична реабілітація при переломах і травмах кисті і стоп.

Тема 9. Фізична реабілітація при переломах хребта і таза.

Тема 10. Фізична реабілітація спортсменів при пошкодженнях і захворюваннях опорно-рухового апарату

Практичний курс

Тема 6. Поняття про переломи. Принципи хірургічного лікування. Діафізарні переломи плечової кістки. Засоби реабілітації. Переломи кісток передпліччя. Шляхи реабілітації. Переломи ключиці. Особливості реабілітації хворих з переломом ключиці

Тема 7. Переломи шийки стегна. Завдання реабілітації. Особливості реабілітації хворих з переломами шийки стегна. Переломи стегнової кістки. Засоби реабілітації в I, II і III періодах. Переломи кісток гомілки. Шляхи реабілітації.

Тема 8. Переломи зап'ястка, п'ясткових кісток. Засоби фізичної реабілітації. Переломи флангів пальців. Методи реабілітації. Переломи гомілковостопного суглоба, фаланг пальців. Особливості фізичної реабілітації

Тема 9. Неускладнені переломи хребта. Переломи тіла, дужок. Компресійні переломи. Фізична реабілітація при компресійних переломах грудних і поперекових хребців. Переломи кісток таза.

Особливості методики проведення ЛФК при переломах таза у лікарняний та після лікарняний періоди реабілітації.

Тема 10. Особливості реабілітації спортсменів при ушкодженнях і захворюваннях опорно-рухового апарату. Система точного дозування оперативного контролю і корекції фізичного навантаження. Фізична реабілітація при ампутації нижніх кінцівок.

Модульний контроль № 2

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		Л	П	лаб	С.р.		Л	П	лаб	С.р.
1	2	3	4	5	7	8				
Модуль 1 Хвороби і травми ОРА Клінічна характеристика.										
Тема 1. Концепція фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах ОРА.	21	4	4		13	20	1	1		18
Тема 2. Фізична реабілітація при захворюваннях суглобів.	21	4	4		13	21	2	1		18
Тема 3. Фізична реабілітація при остеохондрозі хребта.	21	6	2		13	22	2	1		19
Тема 4. Фізична реабілітація при травмах опорно-рухового апарату.	20	4	4		12	22	2	1		19
Тема 5. Фізична реабілітація при вивихах суглобів та ушкодженнях капсульно-зв'язкового апарату.	20	4	4		12	20	1			19
Модульний контроль 1.	2		2							
Разом за модулем 1	105	22	20		63	105	8	4		93
Модуль 2. Фізична терапія при захворюваннях і травмах ОРА										
Тема 6. Фізична реабілітація при переломах кісток верхньої кінцівки.	21	4	4		13	22	2	2		18
Тема 7. Фізична реабілітація при переломах кісток нижньої кінцівки.	23	6	4		13	20	2			18
Тема 8. Фізична реабілітація при переломах і травмах кисті і стоп.	21	4	4		13	21	1	1		19
Тема 9. Фізична реабілітація при переломах хребта і таза.	18	4	2		12	20	1			19
Тема 10. Фізична реабілітація спортсменів при пошкодженнях і захворюваннях опорно-рухового апарату.	20	4	4		12	22	2	1		19
Модульний контроль 2.	2		2							
Разом за модулем 2	105	22	20		63	105	8	4		93
Разом	210	44	40		126	210	16	8		186

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Денна форма	Заочна форма
Модуль 1.			
1	Поняття про опорно-руховий апарат. Загальні принципи реабілітації при пошкодженнях опорно-рухового апарату, застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях ОРА. Обстеження хворих травматологічного профілю. Особливості методики фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах ОРА.	4	1
2	Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях суглобів. Артриту. Причини, клінічна характеристика артритів. Засоби фізичної реабілітації. Артрози. Клінічний перебіг захворювання. Особливості методики фізичної реабілітації при артрозах.	4	1
3	Остеохондроз хребта. Етіологія, патогенез, клінічна характеристика. Хребцево-руховий сегмент (ХРС). Грижа диска. Шийно-грудний остеохондроз. Попереково-крижовий остеохондроз. Особливості методики фізичної реабілітації хворих з остеохондрозом хребта. Вертеброгенний больовий синдром.	2	1
4	Поняття про травму, травматичну хворобу. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації. Рани, клінічна характеристика. Засоби фізичної реабілітації. Опіки та відмороження, етіологія, патогенез, клінічна характеристика. Програми фізичної реабілітації і рухові режими при опіках та відмороженнях на лікарняному і післялікарняному етапах.	4	1
5	Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації. Вивихи у плечовому суглобі. Фізична реабілітація при звичному вивиху плеча. Фізична реабілітація при вивиху ліктьового суглоба. Ушкодження хрящових і капсульно-зв'язкових структур колінного суглоба. Засоби реабілітації. Програма реабілітації при ушкодженнях хрящових структур колінного суглоба. Засоби фізичної реабілітації при ушкодженнях капсульно-зв'язкових структур гомілково-стопного суглоба.	4	
	Модульний контроль 1	2	
	Разом	20	4
6	Поняття про переломи. Принципи хірургічного лікування. Діафізарні переломи плечової кістки. Засоби реабілітації. Переломи кісток передпліччя. Шляхи реабілітації. Переломи ключиці. Особливості реабілітації хворих з переломом ключиці.	4	1
7	Переломи шийки стегна. Завдання реабілітації.	4	

	Особливості реабілітації хворих з переломами шийки стегна. Переломи стегнової кістки. Засоби реабілітації в I, II і III періодах. Переломи кісток гомілки. Шляхи реабілітації.		
8	Переломи зап'ястка, п'ясткових кісток. Засоби фізичної реабілітації. Переломи флангів пальців. Методи реабілітації. Переломи гомілковостопного суглоба, фаланг пальців. Особливості фізичної реабілітації.	4	
9	Неускладнені переломи хребта. Переломи тіла, дужок. Компресійні переломи. Фізична реабілітація при компресійних переломах грудних і поперекових хребців. Переломи кісток таза. Особливості методики проведення ЛФК при переломах таза у лікарняний та після лікарняний періоди реабілітації.	2	
10	Особливості реабілітації спортсменів при ушкодженнях і захворюваннях опорно-рухового апарату. Система точного дозування оперативного контролю і корекції фізичного навантаження. Фізична реабілітація при ампутації нижніх кінцівок.	4	
Модульний контроль 2		2	
Разом за модулем 2		20	2
Разом		40	8

6.4. Самостійна робота

№ п.п	Назва теми	Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1.			
1.	Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях ОРА. Фізіотерапевтичні методи відновного лікування у лікарняний та після лікарняний періоди.	9	13
2.	Вертеброгенний больовий синдром. Складання програми реабілітації та комплексу вправ лікувальної гімнастики при вертеброгенному больовому синдромі.	9	13
3.	Плоскостопість. Фізична реабілітація при плоскостопості. Складання програми реабілітації та комплексу вправ	9	13
4.	Фізична реабілітація при пошкодженнях сухожиль верхніх кінцівок. Пошкодження сухожиль згиначів та розгиначів. Засоби реабілітації. Пошкодження сухожиль у п'ястковій ділянці та ділянці зап'ястя. Комплекс спеціальних вправ лікувальної гімнастики.	9	13
5.	Фізична реабілітація при внутрішньосуглобовому переломі плечової кістки. Складання програми реабілітації та комплексів вправ лікувальної гімнастики у різних періодах.	9	13

6.	Фізична реабілітація при ушкодженнях менісків і зв'язкового апарату колінного суглоба. Складання програми реабілітації та комплексів вправ лікувальної гімнастики для різних рухових режимів.	9	13
7.	Фізична реабілітація хворих при вивиху ліктьового суглоба.. Складання програми реабілітації та комплексів вправ лікувальної гімнастики для різних рухових режимів.	9	13
8.	Фізична реабілітація хворих при ушкодженнях п'яtkового (Ахіллового) сухожилля. Складання програми фізичних тренувань та комплексів вправ лікувальної гімнастики при різних рухових режимах.	9	13
9.	Фізична реабілітація хворих при переломах ключиці. Складання програми фізичних тренувань та комплексів вправ лікувальної гімнастики при різних рухових режимах.	9	13
10.	Фізична реабілітація при переломі лопатки. Складання програми реабілітації та комплексу вправ лікувальної гімнастики при переломі лопатки.	9	13
11.	Фізична реабілітація при внутрішньосуглобових переломах кісток колінного суглоба.. Складання програми реабілітації та комплексу вправ лікувальної гімнастики при внутрішньосуглобових переломах.	9	14
12.	Фізична реабілітація при переломах фаланг пальців нижньої кінцівки. Складання програми реабілітації та комплексу вправ лікувальної гімнастики при переломах фаланг пальців.	9	14
13.	Фізична реабілітація при компресійному переломі шийного відділу хребта. Комплекс вправ лікувальної гімнастики в період витягання в петлі Гліссона і на другому етапі першого періоду реабілітації.	9	14
14.	Фізична реабілітація при переломах вертлюжної впадини в період іммобілізації та в постіммобілізаційний період.	9	14
	Разом	126	186

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Пояснювально-ілюстративний метод. Аспіранти здобувають знання, слухаючи лекцію, з навчальної або методичної літератури у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення.

Репродуктивний метод. Застосування вивченого на основі зразка, моделі діяльності або загально прийнятих підходів під час семінарських (практичних занять). Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи доцільні джерела й засоби під час лекційних і практичних занять, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, наводить систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Здобувачі ступеня доктор філософії стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Пошуковий, або евристичний метод. Використовується в тій чи іншій мірі у всіх формах навчальних занять та під час індивідуальної чи самостійної роботи аспіранта. Його суть - в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно

сформульованих) пізнавальних завдань, в визначених випадках під керівництвом лектора, або на основі наведених прикладів і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі аспіранти на основі роботи над навчально-методичною літературою.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри, наприклад, об'єму та інтенсивності фізичного навантаження, виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук. Такий метод є пріоритетним у самостійній підготовці аспірантів.

8. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: мультимедійне обладнання;

Програмне забезпечення: робоча програма; електронні варіанти лекцій, презентації лекційного матеріалу, методичні рекомендації до практичних (семінарських) занять та самостійної роботи.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Ковалевский Г. М. Травматология и ортопедия: учебник для студентов высш.учеб. заведений/ Г.М. Ковалевский, Л.Л. Лысин, А.В. Гаркави [и др.]; под ред. Г. М. Ковалевского. - 2-е изд. перераб. и доп. - М.: Академия, 2008. - 624 с.
2. Корнилов В.М. Реабилитация больных с переломами костей /М. Корнилов, А.Н. Орлов, Г. И. Корнилов [и др.] // Медицинская реабилитация : руководство / под ред. В. М. Боголюбова. - М., 2007. - Т. 2. - С. 380-409.
3. Лечебная физическая культура: справочник / Єпифанов В.А. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Медицина, 2001. – 592 с.
4. Кашуба В.А. Біомеханіка осанки / В.А. Кашуба. – К. : Олімпійська література, 2003. – 279 с.
5. Медицинская реабилитация: Руководство для врачей / Под ред. В.А. Епифанова. – М.: МЕДпресс-Информ, 2005. – 328 с
6. Реабилитация посттравматических больных / О. П. Семенова. - Ростов н / Д: Фенікс, 2006. - 240 с.
7. Реабилитация больных и инвалидов / В. Б. Смычек. - М.: Мед. литература, 2009. - 560 с.
8. Реабилитация после переломов и травм / Шаров Д. В., Иванюк А. С. - М.: Эксмо, 2005. - 224 с.
9. Травматология і ортопедія : підручник для вищих мед. закладів / Є. Т. Скляренко. – К. : Здоров'я, 2005. – 384 с.
10. Фізична реабілітація в травматології: підручник / В.М.Мухін. – К.: Олімпійська література, 2015. - 486 с.
11. Травматология і ортопедія: [посібник для практичних занять] / под ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
12. Юмашев Г. С. Травматология и ортопедия : учебник / Г. С. Юмашев, С.З. Горшков, Л. Л. Силин [и др.]; под ред. Г.С. Юмашева. - 3-е изд. перераб. и доп. - М.; Медицина, 1990. - 576 с.

Допоміжна література

1. Башкиров В. Ф. Комплексная реабилитация спортсменов после травм опорно-двигательного аппарата / В. Ф. Башкиров. - М.: Физкультура и спорт, 1984. - 240 с.
2. Боголюбов В.М. Общая физиотерапия : учебник / В.М. Боголюбов, Г. И. Пономаренко Учебник, 3-е изд., испр. доп. - М.: Медицина, 2003. -480 с.
3. Відновлювальні засоби праездатності у фізичній культурі і спорті / Ячнюк І. О., Воробйов О. О., Романів Л. В., Ячнюк Ю. Б., Марценяк І. В., Білик Р. Р.: Підручник. – Чернівці: Книги – XXI, 2009. – 432 с.
4. Древинг Е. Ф. Травматология : Методика занятий лечебной физкультурой / Е. Ф. Древинг. - М.: Познaват. кн. плюс, 2002. - 224 с.
5. Каптелин А.Ф. Гидрокинезотерапия в ортопедии и травматологии / Л. Ф. Каптелин. - М.: Медицина, 1985. - 222 с.
6. 11. Каптелин А.Ф. Функциональные нарушения при поражениях опорно двигательного аппарата // Лечебная физкультура в системе медицинской реабилитации: рук. для врачей / под ред. А. Ф. Каптелина, И. П. Лебедевой. - М.: Медицина, 1995. - С. 48-50.
7. Марченко О. К. Основы физической реабилитации: учеб, для студентов вузов / О. К. Марченко. - Киев : Олимп, лит., 2012.-528 с.
8. Мухін В. М. Фізична реабілітація: підручник / В.М.Мухін. – 3-тє вид., переробл. та доповн. - К.: Олімпійська література, 2012. - 488 с.
9. Полуструев А. В. Теоретические и методические основы восстановления физической работоспособности травматологических больных с переломами верхних и нижних конечностей : учеб, пособие / А. В. Полу- струев.- Омск : ОГАФК, 1999,- 150 с.
10. Сосин И.П. Физиотерапия в травматологии и ортопедии / И.П. Со- син, Ю. В. Ланцман. - Томск: Том. ун-та, 1981. - 226 с.
11. 18. Физические методы в лечении и медицинской реабилитации больных и инвалидов / под ред. И. З. Самосука. - К.: Здоров'я, 2004. - 624 с.

Інформаційні ресурси

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Фізична терапія у травматології та ортопедії» для аспірантів денної, вечірньої і заочної форми /Я. Ф.Філак. – Ужгород, 2020. (Електронна версія на кафедрі фізичної реабілітації ФЗФВ УжНУ).
2. Конспект лекцій з дисципліни «Фізична терапія у травматології та ортопедії» (Електронна версія на кафедрі фізичної реабілітації ФЗФВ УжНУ, інфоцентр, сайт електронного навчання).
3. www.kurort.gov.ua – УкрНДІ медичної реабілітації та курортології.
4. www.bsmu.anrb.ru
5. www.ejevichka.ufanet.ru
6. www.hsc.utoledo.edu
7. www.kolesow.tltonline.ru
8. www.massazh.hl.ru

Додаток 1

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____

(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)